

Jednou jsem tomu neunikl ani já. Dostal jsem příkaz nasekat dřevo pro vojenskou kuchyni. Byla to těžká práce, protože v areálu tábora sídlila celá posádka vojáků. Manželka nějakého velitele se občas slitovala a dala nám kousek chleba, ale tady nikdo nic nerozdával, leda tak herdy do zad.

Než jsme mohli dřevo začít štípat, museli jsme si ho sami najít a připravit. Byli tam ještě další tři chlapi, stejně jako já za „přestupek“. Přivedli nás k vojenské kuchyni, odtamtud vyšel růžolící klučina, strážný menšího růstu, ukázal nám, kde si máme vzít sáně, a vydal se s námi do lesa.

Tehdejší partáky si pamatuju jen matně. Jeden z nich byl Moldavan – vysoký a hubený jako bidlo.

Táhli jsme za sebou sáně, ušli jsme asi kilometr po cestě, která se stáčela po svahu sopky, a tábor už nebylo vidět. Byli jsme v lese. Po pravdě řečeno, les tam žádný nebyl, nad námi se tyčila jen sopka zachumlaná do hřejivého sněhového kabátu.

„Tak jsme tady,“ řekl strážný.

Existuje jeden strom, jmenuje se borovice zakrslá. V létě je to stromek jako každý jiný. Roste přímo na kamenech, na omšelých, ploských, rozpukaných kamenných kvádrech, které se podobají starobylému dláždění protkanému puklinami. Borovice stojí klidně, pružná, pevná, plná smůly, a ve větru se ani nepohne. Jehličky má dlouhé, ušlechtilé zelené, se stříbrným nádechem. A šišky vypadají jako cedrové, jen jsou krapet menší.

Při prvních mrazech se stromy položí na zem, přitisknou se ke kamenům a takto je zasype sníh. Tam, kde stál les, najednou není nic.

Když na sopce v zimě zapálíte velkou vatru, uvidíte zvláštní věc. Borovice, co rostou blízko ohně, se začnou zvedat

zpod sněhu a narovnávat. Ale hned jak oheň dohoří, stro-
my se zase přimknou k zemi... Jako by říkaly: „Podvedli
jste nás! Tohle není skutečné jaro, jen přechodné tání.“

Do takového zimního lesa jsme dorazili.

Plahočili jsme se na sopku po pás ve sněhu, nahmatá-
vali pod sněhem pichlavé větve borovic a: „Raz, dva, tři –
táhni!“ zkoušeli odlepit strom od země.

Uřícení, s naskrz promočenými palčáky i rukávy vaťáku
j jsme se motali v hlubokém sněhu. Ale borovice se nezve-
dala, to spíš my jsme klouzali po jejích kluzkých větvích
a padali do sněhu.

Za půlhodinu se nám podařilo vyrvat dva menší strom-
ky. Strážný na nás křičel, radil, kdo má vzít strom za který
konec, na kterou stranu smýknout. Nakonec ale nevydržel
a dal se taky do práce. Popošel kousek výš a sám vyrval celý
strom.

Práce sblížuje, a tak jsme po chvíli kouřili jeho tabák.

„Za co sedíš?“ zeptal se mě.

Co jsem mu měl odpovědět? Skoro každý den jim ně-
kdo vtílouká do hlavy, že všichni vězni jsou krvelačné bes-
tie, nepřátelé a nelze jim věřit. Všeobecně platí přísný zá-
kaz s námi mluvit.

„Za verše,“ odpověděl jsem, abych se ho zbavil.

Ukázalo se ale, že verše píše i on. Několik mi jich za-
recitoval. Tenhle strážný vychodil jen desítiletku v jakési
zapadlé východosibiřské vesnici.

Inu, potkali se dva bratři – spisovatelé!

Být o samotě a bez cizích lidí se nám dařilo jen zřídka,
protože kde jsou trestanci nebo dozorcí, tam je vždycky
plno očí a uší. Potkávali jsme se málokdy. V naší brigádě
a na místě naší práce se mohl tento strážný objevit jen či-
rou náhodou.

V táboře ale věčně chybělo dřevo. Na podzim roku 1949, když nás na Dněprovskij přivezli, jsme si nejprve museli všechno sami postavit. Kromě dvou starých baráků tehdy v táboře nebylo nic. Bydleli jsme ve stanech. Uprostřed stanu stála velká železná bečka od topného oleje a v ní ten, kdo měl službu, celou noc udržoval oheň. Hlava nám přimrzala k plachtě a chodidla naopak skoro doutnala.

Dřevo obyčejně chystal každou sobotu celý tábor. Věžňové se, seřazeni v brigádách, rozcházeli po úpatí nedalekých sopek. Kdysi tady všude hořela tajga, ale ani oheň tyto stromy nepřemohl. Stromy sice nepřežily, ale ohořelé kmeny zůstaly stát. A my jsme je vytrhávali i s kořeny (díky věčně zmrzlé zemi nejsou hluboko) a tahali je do tábora.

Těchto lesních expedicí se účastnil i můj známý strážný.

Když jsme popošli kus po příjezdové cestě, scházeli jsme z ní na stranu a jeden za druhým jako husy jsme prošlapávali cestičku ve sněhu směrem k sopkám.

Jednou měl vést naši brigádu strážný ještě s jedním vojákem. Stačil nám tehdy jediný pohled a porozuměli jsme si. Brigáda začala prošlapávat úzkou pěšinku a já se zařadil až na samý konec. První kráček hlídkující voják, prorážel cestičku ve zmrzlém sněhu a průvod uzavíral strážný se samopalem v rukou.

Když už jsme byli dost daleko od tábora a nešlo na nás vidět, ohlédl jsem se a on mi nenápadně pokynul rukou, abych k němu šel blíž. V okamžiku jsem se ocitl vedle svého dozorce a vzápětí už zase mašíroval před ním jako vězeň, jenže už s chlebem a machorkou...

* * *